

FIAN Echo

ZICH VOEDEN IS
EEN RECHT!

WORD LID VAN FIAN

EN STEUN FIAN'S ACTIE OP LANGE TERMIJN!

Als lid:

- > U sluit zich aan bij de strijd tegen honger;
- > U neemt deel aan de Algemene vergadering en de activiteiten van FIAN

U ontvangt de FIAN Echo!

Bijdrage: 15 euro (per jaar)

Bankrekeningnummer: 000-1396974-77 (vermelding "bijdrage")

SLUIT AAN BIJ EEN LOKALE GROEP

EN SLUIT U AAN BIJ FIAN'S ACTIES ALS VERDEDIGER

VAN HET RECHT OP VOEDING!

NEEM LOKAAL EN CONCREET DEEL AAN DE STRIJD
TEGEN HONGER!

Geïnteresseerd? Contacteer ons op fian@fian.be

SCHRIJF U IN OP DE MAILINGLIJST

EN BLIJF OP DE HOOGTE VAN DE ACTUALITEIT

EN DE ACTIES VAN FIAN

Via onze website:

www.fian.be > handelen > zich informeren

DOE EEN GIFT

EN ONDERSTEUN FIAN'S ACTIE OP LANGE TERMIJN!

ELKE GIFT VANAF 40€ IS FISCAAL AFTREKBAAR

REKENINGNUMMER: 000-1396974-77 (VERMELDING "GIFT")

FIAN IN CIJFERS:

- > Een internationale organisatie
- > Opricht in 1986
- > Een mensenrecht - recht op voeding
- > 20 secties in de wereld
- > 3600 leden in 50 landen
- > Duizenden brieven verstuurd naar de autoriteiten
- > Honderden gemeenschappen ondersteund

Never doubt that a small group of thoughtful, committed citizens can change the world; indeed, it's the only thing that ever has.

Margaret Mead

EDITO

Beste lezer van FIAN Echo,

Mei is alweer voorbij, maar er zal wel nog niemand echt zomers bruin geworden zijn. Het was wel een bezige maand, wat blijkt uit de artikels die je kunt ontdekken in deze nieuwe editie van FIAN Echo.

In dit edito kan ik zeker niet laten alvast even te vermelden dat op 5 mei het Aanvullend Protocol bij het Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten van kracht werd. Slachtoffers van schendingen van economische, sociale of culturele rechten, zoals b.v. het recht op voeding, kunnen hun rechten voortaan op internationaal niveau afdwingen door klacht neer te leggen bij het comité voor economische, sociale en culturele rechten van de VN. Deze stap voorwaarts betekent een hele overwinning voor de verdedigers van het recht op voeding, en moedigt ons aan nog meer druk uit te oefenen op de staten, waaronder ook België, die het protocol al wel ondertekend, maar nog niet geratificeerd hebben.

Verder wil ik de gedrevenheid en het optimisme van de toespraak van Martin Wolpold Bosien van FIAN International ter gelegenheid van het seminarie 'De landbouw van morgen' op 13 mei in Brussel met jullie delen. De uitspraak van het Hooggerechtshof van Kampala in Oeganda ten voordele van de bevolking van Mubende, en de enorme steun vanuit alle delen van de samenleving voor de activisten van Wetteren zijn hier mooie illustraties van. Zijn toespraak bracht hulde aan de onwrikbare vastberadenheid van iedereen die strijdt voor rechtvaardigheid en respect voor de mensenrechten.

Het is met deze noties van vastberadenheid en enthousiasme dat ik jullie veel leesplezier wens !

Claire Even, stagiaire bij FIAN Belgium

OVERZICHT

<i>FIAN IN ACTIE</i>	4
> Dringende Actie: België: Voor een coherent en duurzaam landbouwbeleid	5
> Op het terrein:	
• De Lokale Groep van Luik verwelkomt Talatou Boukari	9
• Projectweek in het college van Eupen : Leerlingen informeren over biobranstoffen met de steun van FIAN	10
• Het Europese Jongerenforum voor Water – Padoua, 11-14 mei 2013	11
 <i>FIAN ACTU</i>	 12
> De actualiteit voor u gelezen:	
• Voedselverspilling	13
• Nieuwe Europese Richtlijn voor zaaigoed	15
• « Wij willen overleven »	16
> Welluidende echos bij FIAN:	
• FIAN in de educatieve koffer van CNCD-11.11.11 !	17
• Landroof: enkel een probleem van het Zuiden?	18
 <i>FIAN PLUS</i>	 19
> Recht voor Dummies: : Over de stand van zaken in de ontwikkeling van de mensheid	20
> Interview : Marlene Bongartz-Kaut over « Terre-en-Vue »	22
> Het recept van de maand: Creatief met vlierbloesemsiroop!	23
> Agenda	24

FIAN in actie

BELGIË : BRIEVENCAMPAGNE : « VOOR EEN COHERENT EN DUUR- ZAAM LANDBOUWBELEID »

Oproep tot actie

We zijn voor de onderhandelingen over de hervormingen van de het **Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) 2014-2020 in het laatste rechte stuk terechtgekomen !** De drie instellingen van de Europese Unie (Parlement, Raad en Commissie) moeten voor de zomer akkoord gaan over de toekomst van de landbouw in Europa. Daarna is het aan de lidstaten om op nationaal en regionaal niveau de noodzakelijke maatregelen te nemen voor de uitvoering het GLB.

Wij nodigen u uit om positie te nemen door onze vertegenwoordigers in de Europese instellingen op te roepen om maatregelen te steunen en te onderhandelen ten gunste van een duurzaam en coherent GLB ! Vervolgens vragen wij onze regionale overheden om een beleidsuitvoering te ondersteunen in Wallonië dat **een landbouwmodel aanmoedigt zonder negatieve effecten op de mensenrechten, gebaseerd op de voedselzekerheid van kleinschalige en familiebedrijven, gebaseerd op tewerkstelling, het vestigen van jonge boeren en de heropleving van het platteland in België.**

Context

De zorgwekkende gevolgen van het dominerende landbouwmodel in Europa – zowel op sociaal vlak als op gebied van milieu – kunnen niet langer ontkend worden en de huidige problemen in de landbouw blijven in het algemeen onbeantwoord. **Zo zijn we in België getuige van een verontrustend fenomeen : de toenemende concentratie van gronden en een daling van het aantal boerderijen ten gunste van grote landbouwbedrijven.** De schandalen gelinkt aan de industrialisering van onze voedselketen en de impact op de volksgezondheid zijn legio ! De intensieve landbouwpraktijken hebben hun dramatische, ecologische impact al bewezen, met name op het gebied van bodemverarming en verlies van de biodiversiteit.

Gebonden aan hun verbintenissen voor een coherent beleid inzake de doelstellingen voor ontwikkelingssamenwerking (artikel 208 TFEU) en voor de Rechten van de Mens (Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten), moeten België en de andere lidstaten van de Europese Unie maatregelen nemen in het voordeel van een duurzaam en coherent Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB).

WAT KAN U DOEN?

- **Via de dringende actie** : U tekent en verzendt de brief, geadresseerd aan de Federale en Waalse minister van Landbouw.

- **Via de petitie** : U knipt de petitie uit de FIAN Echo, u laat deze tekenen door uw vrienden, collega's, familie,... U voegt de brief aan de ministers van landbouw toe en u stuurt deze naar :

• **FIAN BELGIUM**
ter attentie van
Claire Guffens
35 Rue Van Elewyck
1050 Brussel
Tél/Fax : 02 640 84 17
fian@fian.be

OF

Mevr. Sabine Laruelle
Minister van Middenstand, KMO's,
Zelfstandigen en Landbouw
Avenue de la Toison d'Or, 87
1060 Brussel

info@laruelle.fgov.be

Mijnheer Carlo Di Antonio
Waals Minister van Openbare
Werken, Landbouw, Plattelands-
beleid, Natuur, bos en Erfgoed
Chaussée de Louvain, 2
5000 Namen

Carlo.diantonio@gov.wallonie.be

Wij nodigen u daarom uit om onze politici zoveel mogelijk aan te spreken door deze Dringende Actie rond te delen en door de modelbrief hieronder op te sturen naar de betrokken politici.

Het mandaat van FIAN

België hoort bij de staten die het Internationale Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten onderschrijven. **De Belgische overheid is daarom verplicht om het recht op voeding van de bevolking te respecteren, beschermen en in de praktijk mogelijk te maken.** Dit geldt ook buiten het eigen grondgebied, voor de bevolking van derde landen, volgens de in Maastricht vastgelegde Extraterritoriale Verplichtingen van staten inzake de economische, sociale en culturele rechten (ETO).

Door een GLB te ondersteunen dat niet coherent is met nationale en Europese doelstellingen in verband met ontwikkelingssamenwerking en mensenrechten, **een GLB waarvan de alarmerende gevolgen in Europa en in derde landen bewezen zijn, treedt de Belgische overheid de Internationale Verplichtingen inzake Mensenrechten met de voeten.**

PETITIE : OPROEP AAN DE REGERING VAN BELGIË

Voor een coherent en duurzaam GLB

In juni, en begin juli zullen de drie instellingen van de Europese Unie (Parlement, Raad en Commissie) een hervormingsplan voorstellen voor het Europese Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Dit document zal beslissend zijn voor de toekomst van de landbouw in Europa en de rest van de wereld. De inzet is cruciaal voor de lidstaten aangezien de Richtlijnen omgezet zullen worden op nationaal en regionaal niveau.

Sinds vele maanden al mobiliseert FIAN Belgium zich om het publiek te sensibiliseren over de uitdaging die deze hervorming vormt. Wij probeerden ook al de Belgische vertegenwoordigers binnen de Europese Instellingen te wijzen op de zorgwekkende gevolgen van ons huidig landbouwmodel binnen en buiten Europa. Bij de deelname aan verschillende initiatieven van het Belgische maatschappelijk middenveld (Go MAD, brief van een consortium van NGO's aan de Federale en Waalse minister van landbouw), deed FIAN al voorstellen voor een hervorming die een duurzamer en coherenter GLB dat de mensenrechten van de burgers in Europa, en andere landen respecteert.

Vlak voor het einde van de onderhandelingen, is het noodzakelijk om de druk op onze vertegenwoordigers binnen de EU te verhogen zodat zij de voorstellen uit het maatschappelijk middenveld voor een lokaal, sociaal-rechtvaardig en ecologische verantwoord GLB overwegen en ondersteunen. Het is ook nodig onze politieke besluitvormers te herinneren aan de gevolgen die de inwerkingtreding van zekere Richtlijnen van het GLB zullen hebben op de tewerkstelling, het milieu en het recht op voedsel van de Belgische bevolking.

Steun deze mobilisatie door deel te nemen aan deze brievencampagne voor een duurzame en coherente hervorming van het GLB.

Actie tot 7 juli 2013 !!

Mevrouw Sabine Laruelle Minister van Middenstand, KMO's, Zelfstandingen en Landbouw Avenue de la Toison d'Or, 87 1060 Brussel of via e-mail aan : info@laruelle.fgov.be	Mijnheer Carlo Di Antonio Waals Minister van Openbare Werken, Landbouw, Plattelandsbeleid, Natuur, bos en Erfgoed Chaussée de Louvain, 2 5000 Namen of via e-mail aan : Carlo.diantonio@gov.wallonie.be
--	---

OPROEP AAN DE REGERING VAN BELGIË

NAAM | VOORNAM | ADRES | EMAIL | LAND | HANDTEKENING

OP HET TERREIN...

LOKALE GROEP VAN LUIK VERWELKOMT TALATOU BOUKARI

Op 27 en 28 maart 2013 kwam Talatou Boukari, vertegenwoordiger van de gemeenschappen van Essakane, naar Luik om te getuigen over de strijd die gevoerd wordt door zijn gemeenschappen opdat hun rechten zouden worden nageleefd. Dit bezoek was rijk aan evenementen : getuigenis op het Atheneum Léoni van Waha, avant-première van de documentaire « Voorspoed onder aarde » in Beau-Mur, interview met een journaliste, tussenkomst aan de universiteit van Luik. Deze activiteiten werden georganiseerd door de lokale groep van Luik in samenwerking met andere verenigingen van de regio.

Hieronder een klein artikel opgesteld door de leerlingen van het Atheneum Léoni van Waha.

Talatou Boukari

Talatou is een Afrikaan die zijn dorp uit Burkina Faso is komen vertegenwoordigen. Hij praatte met ons over zijn probleem. Hij werd van zijn grond gezet door het bedrijf « I am gold » die de naburige mijnen willen ontginnen. Wij hadden een hele reeks vragen voorbereid. Judith en Zia stelden hem deze vragen. Er waren ook ateliers genaamd « Bestemming Afrika » en « Plan België ». Wij hebben een persoon van elke groep ondervraagd om te weten wat ze ervan denken :

1) Welke emoties heb je gevoeld wanneer je Talatou hoorde praten ?

Oxfam : Droefheid, boosheid en medeleven (Magdalena)

Plan België : Een beetje hetzelfde als hem, omdat mij hetzelfde overkomen is. Ik zou willen dat recht gesproken wordt. (Tasmyn)

Bestemming Afrika : Het was ontroerend. Wij hebben medeleven gevoeld.

2) Wat zou je doen in de plaats van Talatou ?

Op deze tweede vraag hebben alle groepen geantwoord dat ze hetzelfde zouden doen als hem.

3) Zou je hem oplossingen willen voorstellen om hem te helpen ?

Oxfam : De mensen sensibiliseren zodat iedereen zijn steentje bijdraagt.

Plan België: Dat hij Plan België opzoekt, omdat hij gevraagd heeft dat de kinderen van zijn dorp naar school zouden kunnen gaan, en wij hem daarbij kunnen helpen.

Bestemming Afrika : Zo veel mogelijk mensen sensibiliseren.

Wij danken de ateliers « Bestemming Afrika » en « Plan België » voor hun deelname, evenals François Grenade van het CNCD voor zijn animatie, Manuel Eggen van FIAN voor de organisatie van het debat en uiteraard Talatou om de tijd genomen te hebben ons zijn verhaal te vertellen.

Antoine (2PAC) et Mathieu (1PAB)

Dankwoord en acties van de LG van Luik

« De LG dankt het CNCD om de organisatie van de projectie van de documentaire « Voorspoed onder aarde » op zich genomen te hebben, de Beau Mur om ons ontvangen te hebben voor deze projectie en vooral Talatou Boukari om naar Luik gekomen te zijn en omwille van de uitwisseling die we met hem konden hebben. Wij hebben verschillende acties ondernomen op korte en lange termijn teneinde de gemeenschappen van Essakane bij te staan in hun strijd. De LG zal aanwezig zijn in september op Tempo Color en Bio in Luik teneinde er sensibiliseringscampagnes te voeren rond de consumptie van het goud (GSM, draagbare computers, juwelen, make-up, drank, enz.). Daarenboven zullen we op lange termijn werken aan de sensibilisering in de scholen door middel van de creatie van pedagogische tools.»

Vertaling: Deze nederlandse vertaling was mogelijk dankzij Marie Fallon-Kund. **Dank U!**

PROJECTWEEK IN HET COLLEGE VAN EUPEN : LEERLINGEN INFORMEREN OVER BIO- BRANSTOFFEN MET DE STEUN VAN FIAN

In het kader van de projectdagen 2013 van het college Pater Damiaan in Eupen, heeft de lokale groep van Eupen een kleine groep, zeer gemotiveerde leerlingen geïnformeerd en en gesensibiliseerd over biobrandstoffen.

Dit jaar had de Pater-Damiaan-School (PDS) vooropgesteld om enkele sociale projecten te steunen. De lokale groep van Eupen heeft dit idee opgevangen en een voorstel van een project ingediend voor deze drie dagen : « Biobrandstoffen en hun impact op ontwikkelingslanden ». Het project werd meteen geaccepteerd. **Tijdens de « projectenbeurs » schreven enkele gemotiveerde leerlingen van het eerste jaar zich in.**

De eerste dag van de projectdagen werden de leerlingen geïnformeerd over FIAN en in het bijzonder over de problematiek van biobrandstoffen. Het gebruik hiervan wordt gestimuleerd door de Europese Unie in de strijd tegen klimaatverandering en afhankelijkheid van aardolie. **De meerderheid van de consumenten weten niet dat van de brandstoffen die ze momenteel tanken 4% al biobrandstof is.** Tegen 2020 zou dit 10% moeten zijn. Dit type brandstof is geproduceerd op basis van planten, bijvoorbeeld rietsuiker of palmolie. Een groot deel van de bevolking is niet op de hoogte van de schendingen van de mensenrechten en de schadelijk effecten op het klimaat die met de productie van biobrandstof gepaard gaan. Miljoenen, kleine boeren zijn van hun gronden gezet, gehele bossen zijn gekapt. **« De paradox is dat de mensen die gedwongen worden rietsuiker te planten voor onze auto's, diegene zijn die honger hebben »,** verklaart Claire Guffens, projectverantwoordelijke bij FIAN Belgium en lid van de lokale groep van Eupen.

FIAN informeert over deze problematiek en de leden van de lokale groep van Eupen zijn blij dat de leerlingen hun gedurende drie dagen geholpen hebben met hun missie. De tweede en de derde dag hebben de leerlingen namelijk zelf, verkleed in controleurs met zelfgemaakte affiches, geïnformeerd en gesensibiliseerd op de parking van de Delhaize en op de vrijdagse markt. Zij deelden brochures uit en **verzamelden meer dan 200 handtekeningen** voor de petitie tegen biobrandstoffen en voor duurzame oplossingen. De petitie werd opgestuurd naar Staatssecretaris, Melchior Wathelet.

Volgens de leerlingen was het « een zeer interessant en opwindend project, zoveel beter dan naar de les gaan ! ». « De grote motivatie van de leerlingen om zich te engageren voor dit project heeft ons een beetje verrast. Dit toont dat het mogelijk is om jongeren enthousiast te maken voor een sociale problematiek », concludeert Doris Köttgen van de lokale groep van Eupen.

Lokale Groep Eupen

Lees en luister hier naar een radio/TV reportage van BRF (in het Duits): <http://brf.be/nachrichten/regional/589052/>

PDS-leerlingen tonen hoe het moet !

Een vormingsdag over FIAN, het recht op voedsel en biobrandstoffen legt de basis voor de actie.

Een sensibiliseringsactie wordt voorbereid door de leerlingen. Knip knip knip! Schrijf zeker groot en duidelijk genoeg !

En daar gaan ze dan ! « Hallo mevrouw, weet u wat biobrandstof is? »

« Vergeet onze petitie niet te ondertekenen ! »

En om het geheel af te sluiten, nodigde de LG Eupen de lokale pers uit om hen te informeren over de actie en de problematiek van biobrandstof.

HET EUROPESE JONGERENFORUM VOOR WATER

– PADOUA, 11-14 MEI 2013

Van 11 tot 14 mei, namen 80 Europese jongeren tussen 20 en 30 jaar deel aan het European Youth Forum for Water in Padua (Italië). Zij waren lid van de 5 delegaties uit België, Spanje, Frankrijk, Italië en Slovenië. Als één van de 80 gelukkigen, heb ik de eer u een kort verslag te maken.

Het recht op water en sanitaire voorzieningen, door de Algemene Vergadering van de NATO erkend in juli 2010, is een volwaardig mensenrecht. Nochtans hebben vandaag meer dan één miljard mensen geen zekere toegang tot drinkbaar water; en twee miljard hebben geen toegang tot waterzuivering. In 2011 stemden 27 miljoen Italiaanse burgers, in het kader van een nationaal referendum, tegen de privatisering van waterdiensten. De daaropvolgende maatregelen, genomen in het kader van de kostenbesparende politiek, hebben niettemin deze duidelijk uitgedrukte volkswens met de voeten getreden.

Tijdens het Forum hebben we vier dagen lang samen rond de cruciale vraag van het recht op water als mensenrecht kunnen nadenken. Een panel van externe sprekers nam tevens deel ten einde het debat te voeden en hun kennis te delen. Onder hen bevonden zich onder meer experts, bedrijfsleiders van waterdistributiediensten, Italiaanse politieke verantwoordelijken en NGO-vertegenwoordigers. Het verhaal van enkele successen in zake hercollectivisering van waterdiensten (herinvoeren van een publiek beheer na jaren van privatisering) of een communautair beheer van dit publiek goed (zoals de ervaring in Cochabamba, Bolivia) waren een ware bron van inspiratie voor onze actievoorstellen.

Onderverdeeld in werkgroepen, werkten en debatteerden we rond 5 hoofdthema's : de erkenning van water als een mensenrecht en het belang van een burgerparticipatie in de gemeenschapspolitiek rond water ; goede praktijken rond waterbeheer en – gebruik ; de inzet van de hertekening van Blueprint (kaderrichtlijn rond water (2000/60/EG) in de Lidstaten momenteel besproken in het Europese parlement); de cruciale vraag rond de privatisering van waterdiensten; en de strategieën van burgerlijke mobilisering op lokaal, nationaal en internationaal vlak.

Een « flash-mob » werd in het stadscentrum van Padua georganiseerd in de avond van 12 mei teneinde de bevolking te sensibiliseren en hen aan te moedigen om het Europese Burgerinitiatief « Water en sanitaire voorzieningen zijn een mensenrecht! », die EU-vertegenwoordigers oproept hun acties ten voordele van de universele toegang tot water en sanering te verhogen.¹

Een finaal rapport werd opgesteld na afloop van het Forum, in hetwelke we enkele actiepistes voorstellen op Europees en internationaal vlak. Bijvoorbeeld, een intracommunautaire samenwerkingsstrategie in Europa betreffende het beheer van waterdiensten op het niveau van de hydrografische bekkens (over de nationale grenzen heen) ; het opstellen van indicatoren teneinde het implementatieproces en de realisering van het recht op water en sanitaire voorzieningen; het aanmoedigen van Europese landen in het ratificeren van het Facultatief Internationaal Protocol der Economische, sociale en culturele Rechten.

Meerdere ontmoetingsmomenten (onder andere in Frankrijk in juni en augustus 2013) zijn reeds gepland teneinde de toekomst van het Forum te garanderen via het creëren van een Europees Netwerk van Jongeren voor het Recht op Water.

Claire Even, Stagiaire bij FIAN Belgium

¹ Het Europees Burgerinitiatief « Water en sanitaire voorzieningen zijn een mensenrecht ! » heeft reeds 1,4 miljoen ondertekenaars. Het is het allereerste initiatief dat deze grens overschrijdt. Blijf deze beweging ondersteunen via de officiële website: <http://www.right2water.eu/nl>

FIAN

actu

DE ACTUALITEIT VOOR U GELEZEN: VOEDSELVERSPILLING

Volgens het rapport « Hoe de wereld voeden in 2050 ? » gepubliceerd door het FAO in 2009, **zal de voedselproductie onvoldoende zijn om alle mensen te voeden tegen 2050**. De FAO voorspelt een stijging van 70% van de mondiale vraag naar eten, bestemd voor menselijke en dierlijke consumptie. Dit zou in vergelijking met 2008 een stijging van ongeveer 1 miljard ton betekenen voor de productie van graan en een stijging van 200 miljoen ton voor de vleesproductie.

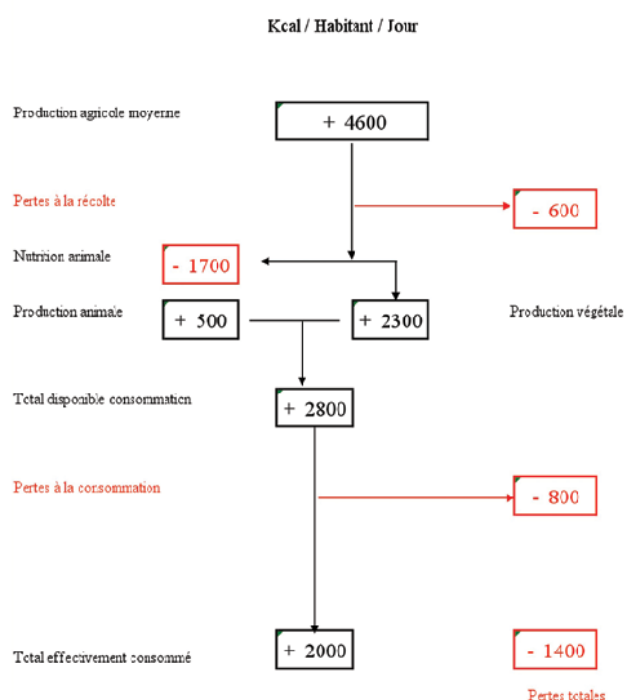
In het rapport « Global food losses and food waste » (Mondiaal verlies en verspilling van voedsel) gepubliceerd in mei 2011, bevestigt deze organisatie van de Verenigde Naties dat meer dan een derde van het geproduceerde eten wordt verspild, wat **1,3 miljard ton per jaar is**. Door deze twee rapporten en andere informatiebronnen met elkaar te vergelijken, kunnen we enkele conclusies trekken betreffende de impact van voedselverspilling op de honger in de wereld. Eerst en vooral kunnen we al de mythe doorbreken volgens dewelke er niet voldoende eten bestaat voor al de mensen wereldwijd. Gezien ook de nefaste, directe gevolgen die een verhoging van de landbouwproductie bewerkstelligt op het milieu en op de toegang tot grond, is het aangeraden om te beklemtonen dat de aarde reeds voldoende calorieën en proteïnen produceert

voor zijn bevolking. (Zie schema) Meer produceren op zich, zal de honger dus niet uit de wereld helpen. **Vandaag is het in de eerste plaats de armoede en de ongelijke verdeling van voedsel die voorkomen dat alle individuen op onze planeet genoeg te eten hebben.** Anderzijds heeft de 'boom' aan biobrandstoffen de mondiale vraag naar landbouwproducten versterkt. Dit doet de prijzen toenemen, helaas ten koste van de armste huishoudens.

Geconfronteerd met deze vaststelling, lijkt het dringend om het landbouw – en voedselmodel en ons aandeel in de verspilling te herzien in het Noorden. Onthoud dat de verspilling op verschillende momenten in de productie-consumptiecyclus voorkomt. In de ontwikkelingslanden doet het verspillen zich voornamelijk voor tijdens de eerste fases van de voedselvoorzieningsketen, namelijk tijdens het oogsten en het transporteren van levensmiddelen. Het gebrek aan opslagruimte en de afwezigheid van adequate bewaarmiddelen geven aanleiding tot enorme verliezen tijdens deze fase van de productie. De urbanisering en de exponentiële groei van monoculturen voor export hebben dit slechts versterkt : hoe groter de afstand is tussen de plaats van consumptie en deze van productie, hoe complexer de keten van voedselvoorzien wordt en het risico op verlies groter.

Dit is een tegenstelling met de ontwikkelde landen, waar verspilling vooral gebeurt op niveau van distributie en consumptie. Volgens het FAO gaat het gemiddeld over zo'n 220 miljoen ton per jaar. Dit is hetzelfde cijfer als de totale hoeveelheid voedsel die elk jaar

BILAN ENERGETIQUE MOYEN

geproduceerd wordt in Subsahara-Afrika. In België wordt geschat dat elk jaar 30 tot 40% van de oogst niet wordt gebruikt omdat het niet correspondeert aan de geëiste criteria van de industrie of de supermarkten. **In de huishoudens wordt tot 31kg/huishouden/jaar verspild, 174 euro aan eten wordt in de vuilbak gegooid.** Dit volledige bedrag wordt in België per jaar vastgesteld op 1,4 miljard euro. We kunnen vaststellen dat de fenomenen van honger en voedselverspilling, beiden sterk gelinkt aan de structuur van ongelijkheid van het mondiale landbouwsysteem, zichzelf in stand houden. De doelstellingen van de stijging van de globale beschikbaarheid van voedselenergie voorgesteld door het FAO bestaan uit numerieke, normatieve drempels. Gebaseerd op de verhoging van de mondiale vraag naar voedsel, wordt het globale voedselsysteem niet in vraag gesteld, en wordt er zo geprobeerd de structurele oorzaken van honger te overschaduwen.

Onafhankelijk van zijn economische en sociale kost heeft voedselverspilling ook dramatische gevolgen voor het milieu. De Europese Commissie schat dat voeding voor 30% geldt van de ecologische impact van elke Europese burger. Volgens de gegevens van het UNEP (United Nations Environmental Programme) worden 300 miljoen vaten olie en 25% van het totale, drinkbare water momenteel gebruikt om voedsel te produceren dat uiteindelijk niet wordt gegeten.

Hoe kunnen we verklaren dat zulke verspilling van voedsel zich blijft voordoen? In ontwikkelde landen is de wetgeving inzake Volksgezondheid een beslissende factor. In België is de wetgeving van het FAVV (het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen) voor verkoop en consumptie van verse producten of van houdbaarheidsdata, bijzonder streng. Naast de gezondheidswetgeving merken we dat ook de agro-industrie zich zorgen maakt over de vervaldatum. Naar schatting zou 500 tot 600 ton weggegooid worden omwille van het « voorzorgsprincipe ». Er worden ook criteria voor kwaliteit, gewicht, grootte en vorm van een product vooropgesteld door de supermarkten. Zij steunen hierbij op de veronderstelde eisen en verwachtingen van de consumenten. De bedrijven van de agro-industrie leggen aan de producenten nieuwe criteria op voor conformiteit, onafhankelijk van intrinsieke, nutritionele kwaliteit van het product.

Alternatieve, vernieuwende oplossingen om verspilling tegen te gaan en ons op onze verantwoordelijkheid voor onze dagelijkse consumptie wijzen, verschijnen alle dagen op lokaal niveau. Zoals de vraag naar onverkochte producten van de supermarkten. De strijd tegen verspilling nodigt ons ook uit om na te denken over de manier waarop we produceren en 'verdelen' (de distributie.) Zo gaat de promotie van lokale landbouw en de steun voor het diversifiëren van teelten hand in hand met de strijd tegen overproductie van bepaalde landbouwproducten.

Ten slotte is het belangrijk te weten dat voedselverspilling, wat een karakteristieke eigenschap is geworden van onze consumptie in het Noorden, **niet zonder gevolg is voor het Zuiden.** Verspillen in het Noorden werkt direct mee aan het instandhouden van de globale vraag naar voedsel, en zodus aan het instandhouden van de stijging van de prijzen. De cijfers van het FAO over de stijging van de voedselproductie van 70% tegen 2050 – die vandaag nog steeds actoren mobiliseren op globaal niveau voor de strijd tegen honger – zijn gebaseerd op de behoeften binnen een onveranderd systeem. Maar het voorkomen van verliezen in de verschillende fases van productie en distributie zouden zorgen voor een gemiddelde toename van 50% van het beschikbare voedsel voor consumptie, zonder dat oppervlakte in landbouwgrond moet toenemen. Inspanningen om verspilling te verminderen worden amper aangemoedigd. Dit hangt vermoedelijk af van de minieme economische waarde.

Claire Even, stagiaire bij FIAN Belgium

The poster features a background image of supermarket shelves stocked with various food products. Overlaid on this is the text 'Invendus alimentaires perdus' in large, bold, white letters. Below this, in smaller white text, is 'Dans le cadre de la campagne pour le Droit à l'alimentation'. Further down, in yellow and white text, is 'Pour une (re)distribution des invendus alimentaires non périmés de nos supermarchés'. The date and time 'Mercredi 22 mai à 19h30' are prominently displayed in white. The location 'À l'Ancienne Brasserie Haecht, Rue Vivignis 253 - 4000 Liège' is listed below. At the bottom, there are logos for 'MIREILLE LATOUR', 'D.C. TEMPOCOLOR', and 'ANNE LECOMTE' along with their contact information. A small shopping cart icon is also present.

Bronnen :

"Comment nourrir le monde en 2050", FAO, 2009, p. 5 - 11
"Global food losses and food waste", FAO, Rome, Mai 2011, p. 4 - 13.
Jean-Pierre Decor, « La faim dans le monde est-elle inéluctable ? », "Le gaspillage alimentaire : mieux le comprendre pour mieux le prévenir", CRIOC, Bruxelles, 2008, p. 3-4
<http://www.copidec.be/Gaspillage-Alimentaire.pdf>
« Briser un cercle vicieux : réduire les déchets », La Revue Durable n°22
Hall KD, Guo J, Dore M, Chow CC, « The Progressive Increase of Food Waste in America and Its Environmental Impact », PLoS ONE 4(11), 2009.
<http://www.unep.org/dewa/vitalwater/article43.html>
http://www.favv-afsc.fgov.be/denreesalimentaires/_documents/2011_12_23_Circulaire_dates_peremption_23-12-2011.pdf
Documentaire: «Nos poubelles passent à table »
<http://nord-pas-de-calais.france3.fr/2012/12/30/lille-wazemmes-la-tente-des-glaneurs-deux-ans-172405.html>
<http://ecologie.blog.lemonde.fr/2011/10/14/comment-nourrir-9-milliards-detres-humains-sans-detruire-la-planete/>

NIEUWE EUROPESE RICHTLIJN VOOR ZAAIGOED

Op 6 mei deed de Europese Commissie een voorstel voor een nieuwe Europese Richtlijn betreffende de productie en handel van zaaigoed. Het nieuwe voorstel streeft er naar de bestaande, diverse regelingen voor de handel van zaaigoed te harmoniseren. **Het voorstel wekte meteen de onrust van enkele politici die zich zorgen maken over de gevolgen van deze wet voor de kleine boeren, duurzame landbouw, de biodiversiteit, het voortbestaan van oude en zeldzame variëteiten...** Andere politici zeggen dan weer dat er geen reden is tot paniek. Volgens hen wil men met dit voorstel enkel een hoge kwaliteit van zaaigoed garanderen en fraude voorkomen en kan deze nieuwe wetgeving zelfs bijdragen tot het beschermen van de biodiversiteit.

Voorlopig is het nog niet duidelijk of de wet al dan niet een (grote) impact zal hebben op kleinschalige zaadbedrijven. Het staat wel zeker vast dat de nieuwe procedures (als ze geaccepteerd worden) meer tijd en papierwerk zullen vereisen voor de producenten. « Gelukkig, zegt Bart Staes (van Groen!) in De Morgen, zal ruilhandel tussen amateur-tuiniers mogelijk blijven. » Enkele politici en organisaties blijven echter wantrouwend tegenover de groeiende macht van multinationals in dit domein. **Momenteel is 53% van de zadenmarkt in handen van drie bedrijven: Monsanto, DuPont and Syngenta.**

In het begin was zaad op zich is geen interessant goed voor deze bedrijven. Doorgaans kan een boer een deel van zijn oogst bijhouden om die als zaadgoed te gebruiken voor het jaar erna. Dankzij de biotechnologie en de creatie van hybride zaden slaagden zij er echter in om zaadgoed voor hen lucratief te maken. Deze « hybride » zaden hebben na de oogst niet langer dezelfde kwaliteit als het gekochte zaaigoed. Hierdoor zijn boeren verplicht elk jaar nieuwe zaden te kopen. Dit noemt men de « biologische » strategie van de bedrijven die het non-profit aspect van zaaigoed proberen op te lossen. Daarbovenop proberen de multinationals ook via de juridische weg meer greep te krijgen op het zaadgoed, door patentering en het beïnvloeden van de wetgeving. Zo lijkt het niet toevallig dat één van de ontwerpers van dit wetsvoorstel vroeger werkte voor de Franse lobby voor de zadenindustrie.

Momenteel heeft het wetsvoorstel nog een lange, regelgevende weg af te leggen. Mogelijk wordt het pas definitief in 2016, alhoewel de Europese versnelling dit dossier in stroomversnelling kunnen brengen. Laten we dus de discussies in de Europese Commissie, de Raad in het Europees Parlement in het oog houden, en verder werken aan de consolidatie van de uitwisseling tussen netwerken, boeren en landbouwingenieurs van oude, lokale variëteiten van zaden.

Tineke De Moor, stagiaire bij FIAN Belgium

De Verklaring van de Rechten van de Boeren

'Het recht op zaaigoed en het weigeren van zaden die een bedreiging vormen voor de inkomsten, het milieu en de teelt van boeren' maakt deel uit van de Verklaring van de Rechten van de Boeren waarrond momenteel een werkgroep is aangesteld binnen de Verenigde Naties. In de vorige FIAN Echo konden jullie al lezen over deze Verklaring. Het recht op zaaigoed, is één van de specifieke rechten voor deze doelgroep die de Verklaring zo controversieel maakt in enkele rijke landen, waaronder België. Zaaigoed kunnen kiezen, uitwisselen en vermeerderen is noodzakelijk om aan landbouw te kunnen doen. Zodoende is dit essentieel voor de Rechten van de Boeren, en het Recht op Voedsel.

Bronnen :

<http://www.dewereldmorgen.be/artikels/2013/04/25/europese-zadendirectieve-hoe-groot-macht-multinationals>

http://www.vilt.be/Zadenverordening_kan_bijdragen_aan_biodiversiteit

<http://www.tsnoy.be/2013/05/07/reglement-ue-sur-les-semences-la-proposition-de-la-commission-europeenne-menace-la-biodiversite/>

<http://www.demorgen.be/dm/nl/5397/Milieu/article/detail/1627889/2013/05/06/Groenen-ongerust-over-EU-voorstel-dat-zaadhandel-indijkt.dhtml>

« WIJ WILLEN OVERLEVEN »

Een oproep van de Guarani Kaiowá van Brazilië.

In de vorige FIAN Echo brachten we u op de hoogte van de moord op een jonge guarani-kaiowá-Indiaan. De boer, verantwoordelijk voor de daad, bekende schuld, maar is nog steeds vrij. Deze moord heeft de gemeenschap van Pindo Roky ertoe aangezet om een deel van hun grond terug in te nemen. Sinds 2008 vragen zij al om een studie voor het afbakenen van de grenzen. **De 12e april heeft een rechter echter bevolen dat zij de grond moeten verlaten en de jonge Guarani-kaiowá-Indiaan ergens anders moeten begraven.**

Omdat zij genoeg hebben van steeds slachtoffer te zijn van minachting, onrecht en geweld, schreven de G-K van Pindo Roky een open brief naar de Braziliaanse president, en aan alle andere naties. Zij geven hierin te kennen dat « *zij beslissen definitief te blijven, levend of niet, en verder zullen manifesteren tegen de geweldplegingen van boeren en de rechtspraak in Mato Grosso do sul.* » Hun vastberadenheid spreekt voor zich : « *In het verleden hebben de boeren ons onze natuurlijke rijkdommen en immense gronden ontnomen. Vandaag hebben we enkel nog ons leven. Wij willen overleven. Daarom strijden we om onze traditionele gronden terug te krijgen. Maar als het federale gerecht en de Braziliaanse overheid vinden dat de Guarani-kaiowá niet moeten overleven, dat ze ons dan doden.* » Momenteel hebben ze nog geen reactie gekregen op deze brief.

Niettegenstaande dat het overleven van de Indiaanse gemeenschappen in Brazilië bedreigd wordt door mogelijke wijzigingen in Grondwet. Het project PEC 215 zal zo bijvoorbeeld het toewijzen van gronden aan het Congres, dat voornamelijk bestaat uit boeren en bedrijfsleiders die niet hetzelfde voorhebben met de gronden als de Indianen. Bovendien voorziet project PEC 237 dat Indiaanse gronden aan agro-industriële bedrijven kan worden verhuurd. Een « softe » manier om de indianen ver van hun gronden te houden !

In april na een bezoek van FIAN Brazilië en FIAN International aan de gemeenschappen, hebben deze hun wens nogmaals uitgesproken om actie te ondernemen op Internationaal niveau. **In juni 2014 zal een Braziliaanse delegatie dus naar Europa komen om op het allerhoogste niveau te vertellen over hun situatie en hun eisen.**

Marie Teller Péron, lid van de lokale groep van Welkenraedt

Bronnen :

<http://solidariedadeguaranikaiowa.wordpress.com/2013/04/18/nota-sobre-a-situacao-na-tekoha-pindo-rokyteyikue-caarapo-ms/>
<http://www.cartacapital.com.br/politica/o-agronegocio-nao-aceita-perder-espaco-para-os-indios>

WELLUIDENDE ECHOS: BIJ FIAN...

FIAN IN DE EDUCATIEVE KOFFER VAN CNCD- 11.11.11 !

De volgende campagne van het CNCD-11.11.11, de koepelorganisatie van bijna 90 ontwikkelingsNGO's, vakbonden en verenigingen van permanente educatie, **werd gelanceerd ter sensibilisering van het Belgisch publiek over het recht op voedsel !**

Uiteraard heeft FIAN Belgium deelgenomen aan de lancering van deze campagne, en werken we nauw samen voor het verdere verloop. Net zoals voor de vorige campagnes, stelde het CNCD een **educatief koffertje samen dat bestaat uit verschillende 'instrumenten' die bedoeld zijn om jongeren en hun leraren de thematieken van deze campagne te laten ontdekken**, meer bepaald dus het recht op voedsel, de oorzaken van de honger, agro-ecologie... De verschillende spelen en documentaires zijn bestemd voor leerlingen van de middelbare school of groepen jongeren, ouder dan 15 jaar.

Het koffertje werd opgesteld door LED (Werkgroep Onderwijs over Ontwikkeling) die bestaat uit een collectief van verenigingen. Entraide et Fraternité, LHAC, Le Monde selon les Femmes, Oxfam-Magasins Wereldwinkels et Oxfam-Solidariteit, Protos, Quinoa, SOS-Faim, Dierenartsen zonder grenzen, Rencontre des Continents, FIAN Belgium, Planète-Vie, le Réseau-Idée, SLCD et le CNCD-11.11.11 hadden allen vele voorstellen. **FIAN Belgium wordt sterk vertegenwoordigd in de koffer !** Wij zijn trots om via deze weg één spel en twee documentaires te kunnen verdelen.

- **The Dark Side of Green** : Een documentaire over de Guarani-Kaiowá-Indianen. Dit autochtone volk van de Mato Grosso do Sul in Brazilië, confronteerd met de monoculturen van soja en rietsuiker bestemd voor de productie van ethanol, strijdt al 10 jaren voor hun recht op voedsel.

- **Trivial tegen de Honger** : Een pedagogisch spel dat jongeren een perfecte eerste kennismaken is van jongeren met de verschillende elementen gelieerd aan het recht op voedsel. (biobrandstof, voedselsoevereiniteit, landroof...) Dit spel werd gemaakt door een oude stagiaire van FIAN Belgium (Dank u Hindati!)
- **Mubende, de koffie van onrechtvaardigheid** : Een documentaire over de gemeenschap in Mubende, Oegana. Zij lijden onder grove schendingen van hun recht op voedsel na een gewelddadige uitzetting van hun gronden door het Oegandese leger in 2001 om plaats te maken voor de koffieplantage van een Duitse multinational.

De educatieve koffer bevat 5 papieren instrumenten, 4 downloadbare instrumenten (zoals de Trivial tegen de honger), 7 documentaires. Twee andere 'tools' zijn direct beschikbaar in het koffertje, maar kunnen geleend worden, of bezocht !

Tineke De Moor, stagiaire chez FIAN Belgium

Als u geïnteresseerd bent in deze koffer, contacteer FIAN Belgium ! U kan het bestellen voor 25€. Elke Lokale Groep krijgt het alvast gratis ter beschikking. *(Enkel in het Frans beschikbaar.)*

- fian@fian.be
- +32.2.640.84.17

LANDROOF: ENKEL EEN PROBLEEM VAN HET ZUIDEN?

Volgens een nieuw rapport van de Europese Coördinatie Via Campesina en de alliantie « Hands off the Land » waar FIAN deel van uitmaakt, zijn landroof en problemen rond toegang tot land geen zaken waar enkel derdewereldlanden mee te kampen hebben. Ook in Europa is de grondeigendom geconcentreerd en bestaan gevallen van landroof. Het Europese landbouwsubsidiebeleid en andere beleidskeuzes hebben niet enkel in het Zuiden, maar ook in het Noorden een impact op het leven van landbouwers en hun recht op voedsel, onthult het rapport.

Volgens het rapport «Land concentration, land grabbing and people's struggles in Europe» (Concentratie van grondeigendom, landroof en de strijd van mensen in Europa - momenteel enkel in het Engels beschikbaar) hebben **drie procent van de grondeigenaars de controle over meer dan de helft van alle landbouwgronden. De grondeigendom in Europa wordt steeds maar ongelijker verdeeld.** Soms is die concentratie van grondeigendom te wijten aan evoluties die al jaren aan de gang zijn. De laatste jaren gaat dit echter alsmaar sneller, vooral in Oost-Europa. **Zowel Europese als niet-Europese agrobédrijven, pensioenfondsen, banken en andere organismen trachten winst te halen uit de toenemende commercialisering van gronden, waarop meer dan ooit gespeculeerd wordt.**

Het rapport toont aan dat de Europese landbouwsubsidies deze grondconcentratie en landroof net in de hand werken. De subsidies gaan immers vooral naar grootschalige landbouwbedrijven, terwijl kleine bedrijven in de kou blijven staan. Dat ontmoedigt nieuwe kandidaat-landbouwers. In Spanje, bijvoorbeeld, werden in 2009 zo'n 75% van alle subsidies gestort aan 16% van de producenten (de grootste). Ook de ontwikkeling van de mijnbouw, urbanisering, toeristische installaties en andere commerciële projecten leiden tot meer en meer landroof.

De auteurs van het rapport stellen verschillende oplossingen voor. Het belangrijkste aspect: grond moet vooral een gemeenschappelijk goed zijn. Ze vragen onder andere landbouwhervormingen, steun aan kleine boeren, transformatie van industriële landbouwbedrijven en projecten voor meer voedselsoevereiniteit, stadslandbouw of betere toegang tot grond voor jonge kandidaat-landbouwers. De auteurs van de studie onderzochten concrete gevallen als Furtovoltaico in Sardinië, waar landbouwgronden gebruikt worden voor de bouw van serres op zonne-energie, en Solidarisches Landwirtschafte! (SoliLa!) in Oostenrijk, waar activisten strijden voor toegang tot grond en voor voedsel-¹

Om de studie te lezen (volledige studie in het Engels, of de Franse samenvatting): <http://www.tni.org/briefing/land-concentration-land-grabbing-and-peoples-struggles-europe>

soevereiniteit via stadslandbouw. **Hoewel België niet expliciet in de studie vermeld wordt, is toegang tot grond ook bij ons steeds moeilijker. Het grootste obstakel is de snelle stijging van de grondprijzen.** Deze evolutie is te wijten aan de steeds grotere druk op gronden door urbanisering, ontwikkeling van industriegebieden, van recreatie (jachtgebieden, golfterreinen, maneges, kweek van kerstbomen...). Bovendien is de markt voor gronden weinig transparant: het is allesbehalve gemakkelijk voor een jonge landbouwer om duidelijke informatie te vinden over de verkoop van gronden. Meestal is de verkoop al beklonken als de informatie bekend raakt. In België heeft de vereniging «Terre-en-vue» het doel de verloren gronden te «heroveren». Meer info op pagina 22.

Tineke De Moor, stagiaire

Om deze redenen en omwille van de goedkeuring van de vrijwillige FAO-richtlijnen «voor verantwoord beheer van grond, visgronden en bossen met betrekking tot de nationale voedselveiligheid», publiceerden FIAN Belgium en Oxfam-Solidarité de studie «Améliorer l'accès au foncier en Belgique et à l'étranger», beschikbaar via: <http://www.fian.be/infotheque/publications/article/ameliorer-l-acces-au-foncier-en>

Een definitieve versie van het rapport wordt officieel voorgesteld tijdens een conferentie in het Europees Parlement op 25 juni. In die versie staat een hoofdstuk, geschreven door FIAN International en FIAN Belgium, over de toepassing van de richtlijnen voor grondbeheer op de concrete gevallen vermeld in het rapport.

Vertaling: Deze nederlandse vertaling was mogelijk dankzij Els De Geest. **Dank U!**

FIAN

plus

RECHT VOOR DUMMIES: OVER DE STAND VAN ZAKEN IN DE ONTWIKKELING VAN DE MENSHEID

Sinds 1990 publiceert de **UNPD, United Nations Development Programme**, jaarlijks het zogeheten **Human Development Report**, een verslag over de ontwikkeling van de mensheid.

Dit jaar draagt het verslag de hoopgevende titel: **‘De opmars van het zuiden: Menselijke vooruitgang in een ongelijke wereld’**. Het rapport omvat 150 pagina’s met zeer interessante beschouwingen over de stand van zaken in de ontwikkeling van de mensheid. Verder wordt hierin de HDI-Index vermeld, die de ontwikkeling van ieder land in de wereld aan de hand van een aantal verschillende indicatoren zoals het gemiddelde inkomen per persoon, de gezondheidstoestand, kindersterfte, levensverwachting, alfabetisering, geslachtsgebonden ongelijkheid... enz. meet. De landen zijn niet alfabetisch gesorteerd, maar staan in volgorde van het best ontwikkeldste land tot het land met de laagste ontwikkeling. De hoogste score in dit jaar behaalt Noorwegen. Op de laatste plaatsen staan Niger en de Democratische Republiek Kongo.¹

Aan de ‘Informatiebrief over wereldeconomie en –ontwikkeling’² van de NGO ‘WEED’ (zie kader)³ ontleen we in de vorm van korte statements de volgende analysepunten uit het VN-rapport.

- De productiviteitsprestaties uit de ontwikkelings- en drempellanden overstijgt ondertussen de prestaties van de klassieke noordelijke landen.
- De bijdrage van het zuiden aan de wereldhandel bedraagt 47%.
- De binnenlandse productie van de drie leidende economieën uit het zuiden (Brazilië, China, India) bereikt vandaag het niveau van de zes oude industriemachten uit het noorden, de zogenaamde G6 (Canada, Frankrijk, Duitsland, Italië, het Verenigde Koninkrijk, de Verenigde Staten).
- Ontwikkelingshulp vindt vooral plaats tussen de zuidelijke landen.
- In plaats van naar het noorden te kijken, richten de arme landen zich vooral op succesvolle voorbeelden uit het zuiden
- Volgens de HDI-index was er geen enkel land waarvan de index nu lager ligt dan in 2000.
- De grote landen uit het zuiden beginnen zich te mengen in globale kwesties.

¹ L'Allemagne est en 5e position, la Belgique en 17e, parmi 187 pays.

² www.weltwirtschaft-und-entwicklung.org

³ L'auteur de l'analyse est Dr. Jörg Goldberg, scientifique et conseiller de longue date de gouvernements africains.

Dit klinkt allemaal zeer positief en dat is het ook. De landen uit het zuiden worden steeds meer hoofdrolspelers in het wereldgebeuren. Maar statistieken bedriegen. Ze geven een vertekend beeld van de feiten omdat ze enkel gemiddelden weergeven en niet laten zien dat in werkelijkheid vooral **het verschil tussen arm en rijk in de verschillende landen alsmaar toeneemt**. Als men dit rapport wil geloven dan is een halvering van de extreme armoede in de wereld (berekend vanaf 1990) al drie jaar voor het ultimatum van 2015 bereikt.

Goed mogelijk, als men ziet dat in China de armoede van 60% in 1990 gezonken is naar 13% in 2008. Ondanks alle vooruitgang is het echter zo, dat de armen in de wereld noch te vaak aan het kortste eind trekken. Nog steeds lijdt één miljard mensen aan honger, terwijl de elite in het zuiden ondertussen een gelijkaardige levensstijl hanteert als die in het noorden. **Ondertussen stelt men vast dat men vandaag de dag als het ware kan spreken van een 'noorden' in het zuiden en een 'zuiden' in het noorden.**

Verbeteringsontwerpen voor het tegenwoordige functioneren van de internationale betrekkingen worden hoorbaar, maar blijven vaak zeer vaag, zoals bijvoorbeeld het voorstel om multinationals zo te kalibreren dat aan het Zuiden hierin meer verantwoordelijkheden worden toebedeeld.

Deze medeverantwoordelijkheid zullen deze landen echter vroeg of laat weten af te dwingen, zoals de recente top van de BRICS-landen, die samen goed zijn voor 40% van de wereldbevolking, in Durban doet vermoeden: Brazilië, Rusland, India, China en Zuid-Afrika kunnen al binnenkort de 'kern van een nieuwe wereldorde' vormen. **Er is felle kritiek op de austeriteitspolitiek van de noordelijke landen met de hieraan gerelateerde afbouw van de openbare dienstverlening.** De opgelegde spaarprogramma's zouden nu al voor langdurige schade hebben gezorgd en zouden de vooruitgang van de mensheid ondermijnen.

Dat het toenemende globale gewicht van het Zuiden een weerslag zal vinden in een economisch-politieke paradigmawissel is tot op heden nog nergens zichtbaar. Er zijn ook geen aanwijzingen dat de opmars van het Zuiden het einde zou kunnen betekenen van het neoliberalisme, in tegendeel.

Jammer genoeg zal de wereld blijkbaar nog een tijdje door draaien op een manier die ons niet bevalt. Dat betekent dat zowel mensenrechten als milieubelangen voorlopig niet gediend zal worden, maar dat de winstmaximalisering van enkelen nog steeds voorop staat.

Margit Meyer, lid van de Lokale Groep van Eupen

WEED werd in 1990 gesticht en is een onafhankelijke NGO, die de sociale en ecologische gevolgen van de globalisering in kaart brengt. Ze vraagt om een ommekeer in de economie en milieupolitiek naar meer sociale rechtvaardigheid en ecologische duurzaamheid. Hierbij beperkt de organisatie zich niet tot het enkel geven van kritiek, maar ontwikkelt zij tevens hervormingsvoorstellen en alternatieve concepten.

Vertaling: Deze nederlandse vertaling was mogelijk dankzij Johannes Koch. **Dank U!**

INTERVIEW : MARLENE BONGARTZ-KAUT OVER « TERRE-EN-VUE »

Dag Marlène, kan je je even voorstellen aan de lezers van FIAN Echo? (Wat is je beroep, wat is je passie in het leven?)

Ik geef godsdienst in het hoger middelbaar, ik heb veel interesse voor ecologische kwesties, vooral rond voeding en landbouw, en ik – een beetje vanzelfsprekend – hou veel van tuinieren.

Hoe heb je FIAN Belgium leren kennen?

Tijdens een «derdewereldfeest» in Eupen, zo'n twintig jaar geleden. Ik kwam langs de stand van FIAN en ben zowat dezelfde dag lid geworden. Er bestond toen al een lokale groep in Sankt Vith die – toendertijd – veel werkte rond schending van mensenrechten in de goudzoekery.

Je bent ook betrokken bij de vereniging «Terre-en-Vue», kan je daar iets meer over vertellen? Kan je kort uitleggen wat het doel van deze organisatie is?

In België verdwijnen iedere week 41 landbouwbedrijven. De gemiddelde leeftijd van de landbouwers is 41 en de toegang tot grond wordt alsmaar moeilijker. De Europese subsidies gaan niet naar kleine boeren. Om aan deze situatie iets te doen werd «Terre-en-Vue» opgericht: om landbouwgronden tegen speculatie te beschermen zodat de aarde ons kan blijven voeden.

«Terre-en-Vue» begeleidt landbouwers bij hun projecten en steunt duurzame, kleinschalige landbouw. De vereniging informeert burgers en politici over de noodzaak om landbouwgronden terug toegankelijk te maken.

Deze aanpak ligt in dezelfde lijn als het werk van FIAN: bij de Europese instellingen pleiten voor de rechten van landbouwers. «Aan kleine boeren de middelen geven om hun bedrijf te ontwikkelen, om te kunnen overleven.» Waar zit volgens jou de kracht van die aanpak?

«Terre-en-Vue» wil bewijzen dat landbouw zonder subsidies rendabel is, op voorwaarde dat de landbouw weer lokale wortels krijgt, dat de relatie tussen producent en gebruiker directer wordt en dat alle betrokken partijen inspraak hebben. Zo speelt de landbouw weer zijn eerste en belangrijkste rol: de wereld voeden. Landbouw is dan niet langer wat het nu is, iets wat geld moet opbrengen.

«Terre-en-Vue» is ook een coöperatie en een stichting. Kan je ons vertellen hoe dat in zijn werk gaat?

Ja inderdaad, parallel werd een coöperatie opgericht. Dankzij het spaargeld van burgers kan die gronden kopen, om die dan ter beschikking te stellen van geïnteresseerde landbouwers. De derde structuur is een stichting die geschonken geld en gronden bijeenbrengt om het project te doen leven.

Wat doe je precies binnen de organisatie «Terre-en-Vue»?

Ik kreeg interesse voor «Terre-en-Vue» omdat mijn ouders landbouwers waren. Omdat de boerderij niet door een familielid werd overgenomen, wou ik graag – als mijn familie akkoord gaat – een kans geven aan een of meerdere jongeren die op de boerderij een project willen opzetten rond kleinschalige landbouw, met rechtstreekse verkoop, aandacht voor sociale, educatieve en culturele aspecten... Ik ken geïnteresseerden, maar alles moet nog op touw worden gezet!

Hoe heb je de organisatie leren kennen?

Tijdens een vormingsweekend van FIAN Belgium in Wellin, in december 2011. Maarten Roels, een van de medestichters van «Terre-en-Vue» kwam de organisatie toen voorstellen. Het was trouwens van begin tot eind een uitzonderlijk interessant weekend.

Wat is, volgens jou, de belangrijkste link tussen het werk van FIAN en dat van «Terre-en-Vue»?

In de twee gevallen gaat het erom aan voedselproductie en het bijbehorende landbouwmodel hun eerste en belangrijkste rol terug te geven: voedsel produceren voor mensen, met respect voor de natuur en voor de mannen en vrouwen die de aarde bewerken.

Interview: Tineke De Moor, stagiaire bij FIAN Belgium

Vertaling: Deze nederlandse vertaling was mogelijk dankzij Els De Geest. **Dank U!**

HET RECEPT VAN DE MAAND: CREATIEF MET VLIERBLOESEMROOP!

Vlierbloemensorbet

Optie 1 :

Hiervoor neemt u als basis vlierbloemensiroop. Leng een halve liter van de siroop aan met 2 dl witte wijn, schuimwijn of water.

Indien u een ijsmachine bezit, kan u hierin de sorbet laten draaien. Hebt u geen ijsmachine, dan doet u de vloeistof in een plastic bak of kom en zet deze in de diepvries. U moet dan minstens ieder kwartier de bereiding flink dooreen roeren. Als het geheel half stijf is geworden, spatelt u er voorzichtig een eiwit onder, dat u eerst goed hebt opgeklopt. Ga nu verder tot u de juiste dikte voor een sorbet hebt.

Optie 2 :

- 4 dl vlierbloesemsiroop
- 3 dl melk
- 3 dl eiwit
- sap van een halve citroen

De massa opdraaien in een ijsmachine tot een mooie sorbet.

Hugo

Voor één persoon.

- 3 cl vlierbloesemsiroop (de dosis kan enigszins worden verhoogd of verlaagd, afhankelijk van het suikergehalte van de siroop)
- 6 cl Spumante of Prosecco
- een scheutje bruiswater (optioneel)
- een strookje citroenschil of een schijfje appel
- enkele blaadjes verse munt
- een paar ijsblokjes

Smakelijk!

De Vlierbloemsiroop van FIAN is er weer !

3 maten (sirop à diluer +/- 1/10)

0.5 l siroop is 3.5 euro

0.7 l siroop is 5 euro

1 l siroop is 7 euro

- op basis van lokale bloemen
- faire trade suiker
- biologische citroen

Ten voordele van de acties van FIAN

Bestellen kan via :

- Flo, Manu, Claire, de lokale groepen,...
 - fian@fian.be
 - +32.2.640.84.17
-

AGENDA

- > 23 & 24 JUNI 2013 : REGIONALE VERGADERING VAN FIAN
- > 25 JUNI :
CONFERENTIE OVER DE TOEGANG TOT GROND IN EUROPA: "VAN LANDROOF TOT GRONDBEHEER". GEORGANISEERD DOOR HET CONSORTIUM VAN NGO'S "HANDS OFF THE LAND" WAARVAN FIAN DEEL UITMAAKT. AFSpraak aan het Europees Parlement van 9H30 tot 12U30. MEER INFO OP DE WEBSITE VAN ECV: [HTTP://VIACAMPESINA.ORG/EN/INDEX.PHP/MAIN-ISSUES-MAINMENU-27/AGRARIAN-REFORM-MAINMENU-36/1407-CONFERENCE-ON-LAND-ISSUES-IN-EUROPE-FROM-LAND-GRABBING-TO-LAND-REFORM](http://VIACAMPESINA.ORG/EN/INDEX.PHP/MAIN-ISSUES-MAINMENU-27/AGRARIAN-REFORM-MAINMENU-36/1407-CONFERENCE-ON-LAND-ISSUES-IN-EUROPE-FROM-LAND-GRABBING-TO-LAND-REFORM)
- > 29 JUNI :
GROTE LANCERINGSdag van de campagne voor het recht op voedsel. DÉ dag om de nieuwe campagne van CNCD-11.11.11 voor het recht op voedsel te ontdekken. FIAN zal er zijn, om het nieuwe, pedagogische spel voor te stellen: «DE TRIVIAL TEGEN DE HONGER». AFSpraak aan "MAISON DES ASSOCIATIONS INTERNATIONALES" (RUE DE WASHINGTON 40, 1050 BRUSSEL) VANAF 9U30. INFO EN INSCHRIJVINGEN: [HTTP://WWW.FIAN.BE/AGENDA/ARTICLE/GRANDE-JOURNEE-DE-LANCEMENT-DE-LA](http://WWW.FIAN.BE/AGENDA/ARTICLE/GRANDE-JOURNEE-DE-LANCEMENT-DE-LA)
- > 4 JULI OM 15U : VERGADERING LOKALE GROEP WELKENRAEDT BIJ MARIE TELLER
- > 7 - 9 JULI 2013 : SUMMERSCHOOL AGRO-ECOLOGY IN TOULOUSE, MEER INFO: [HTTP://WWW.AGROECOLOGY-SCHOOL.COM/AGROECOLOGY](http://WWW.AGROECOLOGY-SCHOOL.COM/AGROECOLOGY)
- > 12 JULI 2013 OM 17U : VERGADERING LOKALE GROEP EUPEN BIJ DORIS KÖTTGEN
- > 2- 4 AUGUSTUS 2013 : FESTIVAL ESPERANZAH ! IN DE ABDIJ VAN FLOREFFE.
- > 7 & 8 SEPTEMBER 2013 : FIAN-INFOSTAND OP SOLIDARIFÊTE IN NAMUR.
- > 21 SEPTEMBER 2013 : DAG « SEMER LE FUTUR » IN HERVE MET DE LOKALE GROEP VAN WELKENRAEDT. [HTTP://WWW.THE-MEAL.NET](http://WWW.THE-MEAL.NET)
- > 20 & 21 SEPTEMBER : INFOSTAND LOKALE GROEP LUIK OP « TEMPO COLOR » IN LUIK.
- > 22. SEPTEMBER : INFOSTAND LOKALE GROEP LUIK OP « BIO EN LIÈGE » IN LUIK.

Als Lid,

ontvangt u de **FIAN ECHO**
elke **2 MAANDEN**
en leest u het **LAATSTE**
NIEUWS over het recht op voeding
en kunt u **HANDELEN** door
DRINGENDE ACTIES
TE ONDERTEKENEN!

Bankrekeningnummer : 000-1396974-77
IBAN : BE 80 0001 3969 7477
BIC : BPOTBEB1

> FIAN is de enige internationale mensenrechtenorganisatie die het recht op voeding verdedigt.

> FIAN vecht voor een wereld zonder honger, waarin iedere vrouw, iedere man en ieder kind zijn rechten waardig kunnen uitoefenen, in het bijzonder het recht op voeding, zoals vermeld in de Internationale Verklaring voor de Rechten van de Mens.

